

Krsto Hegedušić: Árvíz (Tempera, 1932)

Foto: Tošo Dabac

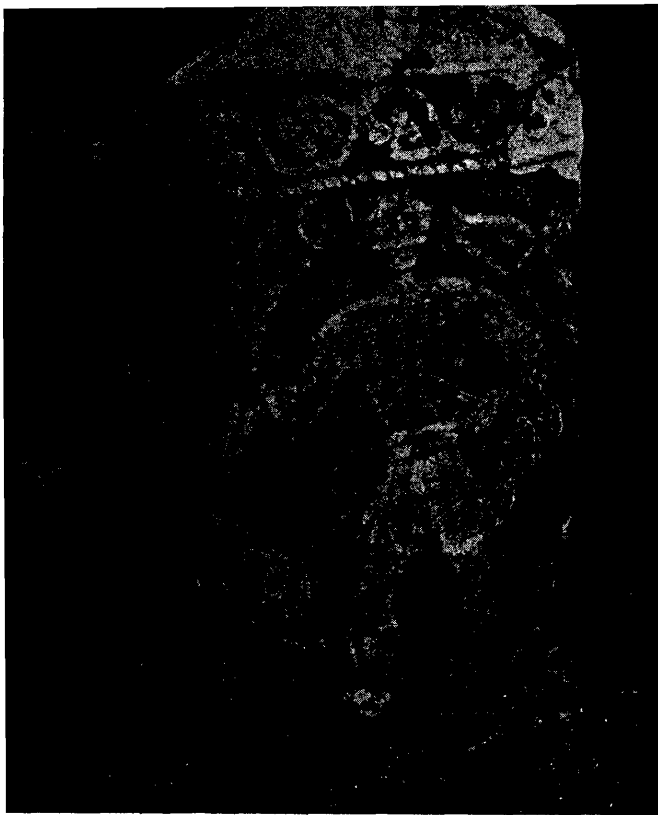
A brüsszeli nemzetközi művészeti pavillon

Otto Bihalji-Merin

Az Atomium alatti egy nemzetközi kiállítási telep bemutatja a mai emberiség gazdasági, szociális, műszaki, erkölcsi és esztétikai koncepcióit. Mintegy negyvenöt nemzet, köztük hazánk is, ismerteti valóságát anyagi és eszmei tekintetben egyaránt. A nemzeti

csarnokok mellett két palota az egész emberiségé lesz: az egyik a tudomány nemzetközi palotája, a másik a nemzetközi művészeti palota.

Éppen most érkeztem haza annak a szűkebb bizottságnak az üléséről,

A radmiljei síremlék. (XIV. század.)

amely előkészíti a nemzetközi művészeti pályatáborban nyitandó kiállításokat.

Az első kiállítás, amely 1958 április 17-én nyílik meg és június 21-ig tart, korunk művészetének ötven esztendőjét szemlélteti. Azoknak a művészeknek — a modern irányzatok kiváló képviselőinek — az alkotásait mutatják be, akik kialakították korunk stílusát. Az elődök csarnokában a művészek hosszú sora Cézanne-nal kezdődik, s folytatódik Gauguin, Seurat, Renoir, Toulouse-Lautrec, Rousseau, Despiou, Maillol és mások műveivel. Bemutatják továbbá a művészet fejlődését korunk áramlatai és iskolái szerint. A látogatók itt megismerkedhetnek a fauvistákkal és az expresszionistákkal, a futuristákkal és a kubistákkal, a szürrealistákkal és az absztrakt művészek alkotásaival, a naív művészettel és a neorealisták műveivel.

Művészeink közül három festőművész (Petar Lubarda, Krsto Hegedušić és Ivo Generalić) és Vojin Bakić

szobrász állít ki ezen a tárlaton. Meg kell mondanom, hogy műveik színvonalára alapján más művészeink is megérdemelnék, hogy részt vegyenek rajta. A többi nemzethez képest, azonban mi nagyon jól vagyunk képviselve. Őhat nagy nemzet kivételével egynek se lesz annyi műve a kiállításon, mint nekünk.

A második tárlat — *Az ember és a művészet* — július elsején nyílik és a világkiállítás zárásáig tart. Ez a kiállítás tárgykörök szerint bemutatja minden kor és táj remekműveit, a barlangművésztől Picassoig. A tárgyak a következők: ember és művészet, munka, társadalom, anyaság, szerelmem, istenség, játék, háború és halál. Mivel a nagy képcsarnokok legértékesebb műveikről van szó — ezen a tárlaton csak eredeti műveket mutatnak be —, a bírálóbizottságnak nemcsak az lesz a dolga, hogy megválogassa a műveket, hanem hogy engedélyt is szerezzen elviteleükre, azoknak a bizottságoknak a révén, melyek a kiállítás támogatására alakultak.

A kiállítás jelentős műveket sorakoztat föl a történelemelőtti korból, Egyiptomból, Mezopotámiából, Görögországból, Etruriából, Kínából, Japánból, Indiából, Indonéziából, a mayák kultúrájából, a román, a bizánci és a gót korszakból. A tárlat szervezői beleegyezést kaptak olyan európai mesterek ismert műveinek kiállítására, mint Brueghel, Hieronymus Bosch, Tizian, Rubens, Rembrandt, El Greco, Goya és mások. Érdekes talán az is, hogy igen sok mű a leningrádi Eremitage-ból és a Puskin nevét viselő moszkvai múzeumból érkezik.

A mai Jugoszlávia területéről származó legrégebbi művek a neolitikus bálványok lesznek. Elküldjük továbbá a trebenistei arany maszkot, kiállítunk két római domborművet, bemutatjuk *Az első horvát királyt* a szpliti baptiszeriumból és a *Szökést Egyiptomból* a zadári múzeumból. A radmiljei középkori nagy síremlék művészetünknek ezt az érdekes, rusztikus formáját képviseli majd a kiállításon. Egy szentkép — valószínűleg Decsaniból — a szerb-bizánci művészet korának mesterműveiből ad izellőt.

Igen vonzó az az ötlet, hogy az emberiség remekműveinek ezen a kiállításán Jugoszlávia egy középkori freskóval, tehát legnagyobb alkotásainak egyikével vegyen részt. Hazánk egy, XII. századból származó, már levett freskót küld el a „Szveta Szófia”-ból.

Ezzel Jugoszlávia kétségtelenül a kiállítás egyik központi helyét foglalja el. A szűkebb bizottság a mi freskónkon kívül az etruszk freskók, a festőművészetnek e legbecsesebb alkotásai közül is szeretne valamit bemutatni. Ezzel valószínűleg Olaszország szolgál majd. Jómagam szeretném, ha egy középkori macedón freskót is elküldhetnénk, hogy ezzel a macedón művészetnek — amely egyébként kimaradt a kiállítástól — magas színvonala világviszonylatban is kifejezésre jusson.

Az első horvát király, a szpliti baptisztériumból. (X. század)

